

Zgodovina: Francoska revolucija in Napoleon

FRANCOSKA REVOLUCIJA

Vzroki za Francosko revolucijo:

a) Politična kriza:

- Francija je absolutistična država. Vladar vlada o vsem sam, zato mora biti vladar sposoben in si izbrati sposobne pomočnike/dvor.
- Ludvik XV (1710-1770) kot vladar izgublja ugled zaradi izjemnega razkošja na dvoru (zelo številne, razkošne zabave medtem, ko navadno ljudstvo strada), ter zaradi svoje lubice/kurbe.
- 7. letna kolonialna vojna (vojna z Anglijo) se konča porazno za Francoze, saj izgubijo vse kolonije in s tem tudi glavni vir dobička.
- Ludvik XV bi moral zategniti pas in začel varčevati, a ga ne. Navadni ljudje pa stradajo.
- Ludvik XVI ni sposoben vladar
 - žena Marija Antonijeta (je Nemka, Francozi jo že zaradi tega ne marajo)
 - Ameriška osvobodilna vojna 1774, Ludvik zelo pomaga Američanom, a v zameno ne dobi ničesar. To še bolj obremeni državni proračun.
 - Po letu 1763 se država grozno zadolžuje.
 - Leta 1788, Franciji nihče več ne želi posojati denarja in samo za plačevanje obresti se porabi 30% državnega proračuna.

b) Družbena kriza:

- Francija je še vedno klasična stanovska država:

1. stan duhovščina

2. stan plemstvo

3. stan meščanstvo in svobodni kmeti

- Vse moraš delati stanu primerno
- Velik problem odnosa med 2. in 3. stanom. Plemstvo je denarno popolnoma propadlo in tudi zelo bogati trgovci so podrejeni najbolj revnemu plemiču.
- Opis stanov:

1. stan 140.000 duhovnikov, živijo od prispevkov in imajo v lasti 1/10 vse francoske zemlje, ki ni obdavčena.

2. stan 400.000 plemičev in ima v lasti ostalih 9/10 zemlje.

Nizko in srednje plemstvo je bogo, visoko in dvorno plemstvo pa je problematično (to je približno 40.000 ljudi). Dvorno plemstvo ima zelo velike privilegije. Njim so namenjene dobro plačane visoke vojaške in uradniške službe in nato tudi izredno dobre državne penzije. Seveda nobeno plemstvo ne plačuje davkov.

3. stan predstavlja 23 milijonov ljudi. Od tega 3 milijone meščanstva in 20 milijonov kmetov. Ti plačujejo davke in v bistvu preživljajo celotno državo in zato nimajo nobenega privilegija.

+ 5 milijonov sanskilotov (brezdomcev)

28 milijonov ljudi preživlja vse druge, ki zapravljajo na veliko.

c) Gospodarska kriza:

- Gospodarstvo je zaostalo zaradi fevdalizma
- Gospodarstvo hromijo prevelikih obveznosti kmetov (veliki davki, nimajo prostega kapitala). Obrti se ne razvijajo zaradi velikih pritiskov s strani cehov, malo modernih manufaktur, omejena trgovina.

č) Finančna kriza:

- Problem državnega proračuna

- Davki ne preživljajo več države, zato vedno znova jemljejo ogromne kredite
- Poraba državnega proračuna leta 1788:
 - 30% za obresti kreditov
 - 35% za vojsko
 - 25% za dvor
 - 5% za plemiške penzije

d) Razsvetljenstvo:

- Širi se po državi, a je popolnoma drugačno od resničnega stanja v državi.
- Spodbuja obup, ker kaže resnično bedo v državi

Ludvik XVI končno ugotovi, da je kriza in pripelje 2 najbolj znana finančnika na pomoč. Turgot in Bruno Neckler.

Turgot pravi, da bi bilo za rešitev krize potrebno obdavčiti plemstvo. Ta predlog je takoj zavrnjen. Neckler pa pravi, da bi morala država ustanoviti državne manufakture, denar za njih pa naj bi dobila iz denarja, ki se sedaj porabi za penzije. Tudi ta predlog je zavrnjen (eden izmed razlogov je tudi, da se ne ugotovijo nepravilnosti pri podeljevanju penzij. Mama od Ludvika je imala namreč 12 penzij...škandal)

1789 – FRANCIJA RAZGLASI BANKROT

1. STOPNJA REVOLUCIJE

- Ludvik leta 1789 skliče generalne stanove (prvič po letu 1614), da bi lahko zvišal davke, ker je nujno potrebno za odplačilo/rešitev bankrota.
- Stanovi to skušajo izkoristiti (2. in 3. stan sodelujeta, saj se oba želita rešiti absolutizma)
- Tretji stan ima močno propagando po Parizu
 - Kaj je to tretji stan? Meščanstvo piše o svojih težavah, da živijo državo, a za to nimajo nikakršnih privilegijev, itd. Pišejo o razsvetljenstvu (enakost ljudi, itd.), močno se spravijo na Marijo Antonieto (izdelujejo karikature s spolno vsebino, celo pravijo, da občuje z kozami, itd.)
- Generalni stanovi in Ludvik ne dosežejo dogovora
- 17. junij 1789 – poslanci 3. stanu se razglasijo za narodno skupščino (vanj vstopajo tudi nekateri iz 1. in 2. stanu)
 - Ludvik bi jo moral takoj razgnati, a se rajši pogovarja/pogaja. Razžene jo kasneje in sicer 9. julija.
 - To se takoj razve v Parizu in ljudstvo znori (najbolj utrgani so sanskiloti/brezdomci).
- 14. julij Pariški revolucionarji zasedejo Bastilijo (najbolj sloviti Pariški zapor, v katerem so zaprti vse nasprotniki absolutizma)
- revolucija se razširi iz Pariza, v Marseju pojejo Marsejazo, zdajšnjo francosko himno.
- 14. julija oblast uradno prevzame narodna skupščina.
- Sanskiloti znorijo in začnejo na veliko ropati in ubijati plemstvo. Narodna skupščina mora to ustaviti, zato ustanovi narodno gardo.
- 4. avgust Narodna skupščina odpravi fevdalni sistem (odpravi se tlaka, osebna odvisnost, uvede se enakost pred zakoni in enakost o obdavčenju)
- Pojavlja se problem, čigava bo zemlja?
 - Da se nebi preveč zamerili plemstvu morajo kmeti zemljo odkupiti od fevdalcev (a kmeti tudi tega denarja nimajo, zato zemljo na veliko kopujejo meščani)
- 26. avgust - deklaracija o pravicah pravicah človeka in državljana uzakoni: "svoboda, enakost, bratstvo".
 - Človekove pravice so: osebna svoboda, pravica do lastnine, osebne varnosti...
 - Pravice državljana: politične pravice (svoboda govora, tiska..), suverenost ljudstva, svoboda združevanja, volitve...
 - Kasneje se ukinejo tudi vsi plemiški nazivi, vsi Francozi so državljani.

- Hud udarec na cerkev, saj se ji odvzamejo vse posesti, ukinejo se meniški redovi, razen tistih, ki se ukvarjajo z zdravstvom ali šolstvom. Uvede se civilna poroka. Duhovniki postanejo državni uslužbenci. Podržavi se šolstvo.
- Francijo razdelijo na 83 okrožji.
- 1791 septembra Francija dobi ustavo in tako se zaključi 1. stopnja revolucije.
- Sestava narodne skupščine:
 - monarhisti – pristaši Ludvika XVI
 - republikanci:
 - Žirondisti – bogato meščanstvo
 - Jakobinci – nižje meščanstvo, imajo podporo sanskilotov in so radikalci
 - Zmerni – so republikanci in monarhisti in ne želijo preveč radikalnih sprememb. Imajo večino in napišejo novo francosko ustavo.
- Francija je ustavna monarhija – oblast si delita kralj in narodna skupščina.
 - Zakonodajno oblast ima narodna skupščina, a kralj ima pravico veta.
 - Kralj ima izvršilno oblast
 - volilno pravico imajo samo moški nad 25 let in ki plačujejo davke. (a od 700.000 moških Parižanov ima pravico samo 100.000). Voli lahko samo tisti, ki plača več kot x davkov.

2. STOPNJA REVOLUCIJE

- Pomlad 1792 – zaostritev odnosov med Francijo in Avstrijo ter Prusijo
- Grozi nevarnost vojne
 - dobro za Ludvika XVI, saj bi s porazom ponovno lahko nazaj vzpostavil absolutizem
 - dobro za žirondiste, saj bi ti za poraz krivili Ludvika XVI in to bi lahko pomenilo možen konec monarhije
- Žirondisti obtožijo Marijo Antonietto, da naj bi izdala obrambo Pariza, pride do velikih demonstracij proti kralju.
- Ludvik XVI se odloči, da bo pobegnil (preoblečen v žensko), ga osebni frizer izda. Ujamejo ga in njega in Antonietto zaprejo.
- 20.9. 1792 – razglasijo volitve za konvent (narodna skupščina (ima starostni cenzus))
- Na volitvah zmagajo žirondisti in to prevzamejo oblast.
- Sprejmejo odlok o nastanku republike (konec monarhije).
- Ludvika in Antonietto javno usmrtijo.
- Avstriji in Prusiji se v vojni proti Franciji pridružijo še Nizozemska, Španija, Portugalska in Anglija. Vsi pravijo, da je usmrtitev kralja nesprejemljivo dejanje, saj naj bi ta dobil oblast od samega boga.
- Leto 1793
- Notranje težave
 - veliko splošno pomakanje
 - politična kriza, dejavnosti/upor monarhistov, ti zažigajo polja, zastrupljajo vodnjake. Žirondisti počasi izgubljajo oblast.
- Francoske sile izgubljajo proti skupnim Evropskim silam.

3. STOPNJA REVOLUCIJE

- Junij 1793
- Začne se močno protižirondistično gibanje, ki ga vodijo Jakobinci, ki prevzamejo oblast in napišejo novo ustavo.
 - Glavno oblast ima konvent (oseba?)
 - Zastonj zemlja za kmete.

- Jakobinska diktatura, Beli teror -> Jakobinska diktatura zahteva 40.000 žrtev.
- Oblast ima odbor za narodno rešitev
- Nastane odbor za javno varnost, ki naj bi zavaroval pred ponovno revolucijo (v bistvu uničuje vse anti-jakobince).
- Glavni jakobinci so: Robinspiere (#1) in Danton ter Marat
- Uvede se ljudska vojska
 - previjo, da je ljubezen do domovine največja vrednota.
 - Uvedejo obvezno vojsko za vse polnoletne Francoze.
 - Pri napredovanju uvedejo načelo sposobnosti (včasih je bil pomemben stan) (to omogoči napredovanje Napoleonu)
 - izrine Evropske sile in Francije.
- Reševanje notranjih problemov:
 - uvedba minimalnih mezd (plač)
 - Odložitev plačevanja najemnin
 - uvedba državnih manufaktur
 - delitev zemlje med revne
 - prisilna posojila bogatih revnim
 - zaradi velike inflacije zamrznejo cene, kar privede do pomakanja hrane, ter posledično do nastanka črne trgovine.
 - Dekrščjanizacija – poskušajo uvesti razumsko mišljenje in poskušajo zapreti cerkve
 - cerkev se posledično obrne proti njim.